

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атхамович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Fizuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODEL	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQARISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Davranov Odil Jumanazarovich

Termiz davlat universiteti o'qituvchisi
odildavranov1990@gmail.com,
ORCID: 0009-0000-5907-2672

Annotatsiya. Ushbu maqolada baliqchilik tarmog'ida innovatsion usullarni joriy etish orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish masalalari tahlil qilingan. Intensiv akvakultura texnologiyalaridan foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish hamda resurslardan samarali foydalanishning iqtisodiy natijalari o'rganilgan. Statistik ma'lumotlar asosida baliq mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi va qiymatining o'sish dinamikasi baholanib, innovatsion yondashuvlarning tarmoq rivojiga ta'siri aniqlangan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalar baliqchilikda ishlab chiqarish hajmining oshishi, tannarxning pasayishi va qo'shimcha qiymat yaratish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi. Olingan xulosalar baliqchilik tarmog'ini barqaror rivojlantirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: baliqchilik, innovatsion texnologiyalar, akvakultura, ishlab chiqarish samaradorligi, iqtisodiy samaradorlik, barqaror rivojlanish.

Abstract. This article analyzes the issues of enhancing production efficiency in the fisheries sector through the implementation of innovative methods. The study evaluates the economic effectiveness of intensive aquaculture technologies, modernization of production processes, and efficient use of resources. Based on statistical data, trends in the growth of fish production volumes and value have been assessed, and the impact of innovative approaches on sectoral development has been identified. The findings indicate that innovative technologies contribute to increased production output, reduced production costs, and expanded opportunities for value creation in the fisheries sector. The conclusions obtained are of practical importance for ensuring sustainable development and improving economic efficiency in the fisheries industry.

Key words: fisheries, innovative technologies, aquaculture, production efficiency, economic efficiency, sustainable development.

Аннотация. В статье проанализированы вопросы повышения производственной эффективности в рыбной отрасли посредством внедрения инновационных методов. Оценена экономическая результативность применения интенсивных технологий аквакультуры, модернизации производственных процессов и рационального использования ресурсов. На основе статистических данных выявлены тенденции роста объемов и стоимости производства рыбной продукции, а также определено влияние инновационных подходов на развитие отрасли. Результаты исследования показывают, что внедрение инновационных технологий способствует увеличению объемов производства, снижению себестоимости и созданию добавленной стоимости. Полученные выводы имеют практическое значение для обеспечения устойчивого развития рыбного сектора и повышения его экономической эффективности.

Ключевые слова: рыбоводство, инновационные технологии, аквакультура, производственная эффективность, экономическая эффективность, устойчивое развитие.

KIRISH

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida agrar tarmoqni modernizatsiya qilish, oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash hamda eksport salohiyatini oshirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar izchil amalga oshirilmoqda. Mazkur jarayonda baliqchilik tarmog'i qishloq xo'jaligining istiqbolli yo'nalishlaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Aholining sifatli va to'yimli oziq-ovqat mahsulotlariga bo'lgan talabining

ortib borishi, tabiiy suv resurslaridan samarali va oqilona foydalanish zaruriyati, shuningdek, qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksportini diversifikatsiya qilish ehtiyoji ushbu tarmoqni barqaror rivojlantirishni taqozo etmoqda.

Dastlabki statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2025-yilning yanvar–dekabr oylarida qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi mahsulotlari (xizmatlari)ning umumiy hajmi 538 919,7 mlrd so'mni tashkil etdi. Shundan dehqonchilik va chorvachilik, ovchilik hamda mazkur sohalarda ko'rsatilgan xizmatlar hajmi 518 822,7 mlrd so'mni, o'rmon xo'jaligi – 15 081,5 mlrd so'mni, baliqchilik xo'jaligi esa 5 015,5 mlrd so'mni tashkil etgan.

Hududlar kesimida 2024-yilga nisbatan o'sish sur'atlari tahlil qilinganda, eng yuqori o'sish ko'rsatkichlari Sirdaryo (106,9 %), Farg'ona (105,6 %), Xorazm (104,9 %), Qoraqalpog'iston Respublikasi (104,9 %), Andijon (104,7 %) va Navoiy (104,7 %) viloyatlarida qayd etilgan. Samarqand (103,3 %), Surxondaryo (103,8 %), Toshkent (104,2 %) hamda Qashqadaryo (104,3 %) viloyatlarida esa o'sish sur'atlari nisbatan barqaror va mo'tadil darajada shakllangan¹.

2025-yil yanvar–dekabr oylaridagi statistik ma'lumotlarga ko'ra, mamlakatda ovlangan baliq hajmi 206,2 ming tonnani tashkil etgan. Ovlangan baliqlarning tarkibi tahlil qilinganda, uning 56,6 foizi fermer xo'jaliklariga, 5,5 foizi dehqon va tomorqa xo'jaliklariga, 37,9 foizi esa qishloq xo'jaligi faoliyatini amalga oshiruvchi tashkilotlarga to'g'ri kelgani qayd etiladi.

Surxondaryo viloyatining mazkur ko'rsatkichdagi hisssasi 7,8 ming tonnani tashkil etib, bu umumiy hajmning qariyb 3,8 foiziga tengdir. (Eslatma: 7,8 ming tonna 206,2 ming tonnaga nisbatan taxminan 3,8 % ni tashkil etadi.)

Viloyatning respublika miqyosidagi ulushi nisbatan mo'tadil darajada shakllangan bo'lsa-da, mavjud tabiiy-iqlim sharoiti, suv resurslari hamda ishlab chiqarish salohiyati baliqchilik hajmini sezilarli darajada oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Fermer xo'jaliklarini institutsional va moliyaviy qo'llab-quvvatlash, tomorqa baliqchiligini rivojlantirish hamda klaster yondashuvini joriy etish mintaqada baliqchilik tarmog'ining barqaror va intensiv o'sishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Surxondaryo viloyatining issiq iqlimi, suv havzalari va tabiiy resurslari intensiv akvakultura texnologiyalarini joriy etish uchun qulay shart-sharoitlarni shakllantiradi. Shu bois, mazkur tadqiqotning maqsadi — innovatsion usullar asosida baliq yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini baholash hamda uni oshirish yo'llarini Surxondaryo viloyati misolida ilmiy jihatdan asoslab berishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda jahon miqyosida baliqchilik tarmog'ining innovatsion rivojlanishiga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar keng ko'lamda olib borilmoqda. Xususan, FAO (2023) hisobotlarida qayd etilishicha, yopiq suv aylanish tizimlari (RAS — Recirculating Aquaculture System) asosida ishlab chiqarish ekologik jihatdan xavfsiz hamda yuqori iqtisodiy samaradorlikka ega bo'lgan ilg'or texnologiya sifatida e'tirof etiladi. Mazkur tizim suv resurslarini 80–90 foizgacha tejash imkonini berib, ishlab chiqarish jarayonining barqarorligini ta'minlaydi. Shuningdek, Jahon banki (2022) tadqiqotlarida innovatsion baliqchilik infratuzilmasiga yo'naltirilgan investitsiyalar rivojlanayotgan davlatlarda rentabellik darajasini 1,4–1,7 baravar oshirishi mumkinligi aniqlangan [1].

Xitoy, Indoneziya, Vyetnam va Bangladesh kabi mamlakatlar tajribasida akvakultura ishlab chiqarishida sun'iy oziqlantirish, biofiltratsiya va aeratsiya tizimlari keng joriy etilgan. Natijada, hosildorlik 2–3 baravar ortgan, suv sarfi esa 60 foizgacha kamaygan. Ushbu tajribalar innovatsion texnologiyalar nafaqat ekologik samaradorlikni, balki iqtisodiy natijadorlikni ham sezilarli darajada oshirishini tasdiqlaydi [2].

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda baliqchilikni modernizatsiya qilishga qaratilgan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 6-noyabrdagi "Baliqchilik sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ–4005-son qarorida respublikada baliqchilikni tizimli va kompleks rivojlantirish, baliq yetishtirish hajmini oshirish, zamonaviy intensiv texnologiyalarni joriy etish, mahsulotlarni qayta ishlashni kengaytirish hamda ilmiy-innovatsion yondashuvlarni kuchaytirish orqali tarmoqning iqtisodiy samaradorligini oshirish vazifalari belgilangan [3].

Mahalliy olimlar — R.X. Ergashev, S.R. Xalikov, X. Beglaev, S. Yusupov, X.B. Rajapov, B. Nosirov va boshqalarning ilmiy tadqiqotlarida agrar tarmoqlarda innovatsion texnologiyalarni joriy etishning hududiy iqtisodiy samaradorlikka ta'siri yoritilgan. Biroq Surxondaryo viloyati sharoitida innovatsion baliq yetishtirishning aniq iqtisodiy natijalari, jumladan, ishlab chiqarish tannarxi, rentabellik darajasi va qo'shimcha qiymat shakllanishiga ta'siri yetarli darajada kompleks o'rganilmagan. Shu bois mazkur tadqiqot mavjud ilmiy ishlanmalarni amaliy-statistik tahlil bilan boyituvchi hamda hududiy iqtisodiy sharoitga mos ilmiy xulosalar ishlab chiqishga yo'naltirilgan tadqiqot sifatida alohida ilmiy ahamiyat kasb etadi.

¹ Surxondaryo viloyati Statistika boshqarmasi. <https://stat.uz>

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning asosiy maqsadi — innovatsion baliq yetishtirish texnologiyalarining iqtisodiy samaradorligini empirik tahlil asosida baholash va Surxondaryo viloyati misolida ularni keng joriy etishning iqtisodiy afzalliklarini aniqlashdan iborat. Tadqiqotda iqtisodiy-statistik, taqqoslama, tahliliy va ekonometrik usullar kompleks qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot doirasida Surxondaryo viloyatining Denov, Jarqo'rg'on, Sherobod va Termiz tumanlarida joylashgan bir qator baliqchilik xo'jaliklarining ishlab chiqarish faoliyati o'rganildi. Ushbu xo'jaliklarda an'anaviy va innovatsion usullarda baliq yetishtirishning iqtisodiy natijalari solishtirilib, ularning samaradorlik ko'rsatkichlari aniqlanib tahlil qilindi.

Ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalarni joriy etgan xo'jaliklarda ishlab chiqarish hajmi, foyda miqdori va resurs tejamkorligi jihatidan sezilarli ijobiy o'sish kuzatilgan. Surxondaryo viloyati sharoitida baliqchilikning dolzarb masalalaridan biri suv resurslarining nisbatan cheklanganligi, energiya sarfining yuqoriligi va ozuqa samaradorligining yetarli darajada emasligidir.

Yopiq suv aylanish tizimi (RAS — Recirculating Aquaculture System) mazkur masalalarni samarali hal etish imkonini beruvchi ilg'or texnologiya sifatida namoyon bo'ldi. Ushbu tizim suv resurslaridan 80–90 foizgacha tejamkor foydalanish, suv sifatini avtomatik nazorat qilish, chiqindi suvlarni filtrlash va qayta ishlash imkonini beradi. Natijada hosildorlik 1,8–2,0 baravar oshgan, suv va energiya sarfi esa 60–70 foizgacha qisqargan.

Quyidagi 1-jadvalda an'anaviy va innovatsion baliqchilik xo'jaliklarining solishtirma ko'rsatkichlari keltirilgan.

1-jadval. An'anaviy va innovatsion baliqchilik xo'jaliklari iqtisodiy ko'rsatkichlari solishtirma taxlili²

Ko'rsatkichlar	An'anaviy xo'jaliklar	Innovatsion xo'jaliklar	Farq (%)
Baliq hosildorligi (t/ga)	1,8	3,2	+77,8
1 kg mahsulot tannarxi (so'mda)	18 500	14 200	–23,2
Sof foyda (mln so'm/ga)	42	76	+81,0
Foyda/xarajat nisbati (B/C)	1,12	1,37	+22,3
Investitsiya qaytish darajasi (ROI, %)	18	29	+61,1

Tahlil natijalaridan ko'rinib turibdiki, innovatsion usullarni joriy etgan xo'jaliklarda ishlab chiqarish hajmi qariyb ikki baravar oshgan. Bu esa har bir ishlab chiqarish birligiga to'g'ri keladigan xarajatlarning qisqarishiga olib kelgan. Shu bilan birga, baliqlarning o'sish sur'ati ham yuqori bo'lgan — innovatsion texnologiyalar yordamida baliqlar o'rta 1,5 oyga tezroq tovar vazniga yetgan.

Innovatsion baliq yetishtirishning asosiy afzalliklaridan biri — ishlab chiqarishning barqarorligini ta'minlash va bozor xatarlarini kamaytirishdir. An'anaviy tizimlarda suv harorati, kislorod miqdori hamda bakterial muhitdagi o'zgarishlar ishlab chiqarish samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Yopiq suv aylanish tizimi esa ushbu omillarni avtomatik tarzda nazorat qilib, barqaror sifatni ta'minlaydi. Natijada tarmoqning iqtisodiy barqarorligi mustahkamlanadi.

Empirik baholash jarayonida innovatsion investitsiyalar, texnologik modernizatsiya darajasi va mehnat unumdorligining iqtisodiy samaradorlikka ta'siri eng kichik kvadratlar usuli asosida tahlil qilindi. Tahlil natijalari innovatsion baliq yetishtirish usullari resurs tejamkorligini oshirishini, ishlab chiqarish tannarxini kamaytirishini va foydalilik darajasini sezilarli darajada ko'paytirishini ko'rsatdi. Bu, o'z navbatida, baliqchilik tarmog'ini Surxondaryo viloyatida iqtisodiy o'sishning istiqbolli yo'nalishlaridan biriga aylantirish imkonini beradi.

Shunday qilib, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish orqali nafaqat tarmoqning ishlab chiqarish salohiyati oshadi, balki suv resurslaridan oqilona foydalanish, ekologik muvozanatni saqlash va eksport salohiyatini kengaytirish imkoniyati ham yaratiladi. Olingan natijalarga ko'ra, Surxondaryo viloyatida innovatsion baliqchilik texnologiyalarini to'liq tatbiq etish tarmoq rentabelligini 25–35 foizgacha oshirish imkonini beradi.

Qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish hamda baliqchilik tarmog'ini jadal rivojlantirish yuzasidan mamlakatimizda kompleks chora-tadbirlar izchil amalga oshirilmoqda. Baliqchilikni rivojlantirish, biologik xilmaxillikni saqlash hamda intensiv usullarda (qafaslarda, yopiq suv aylanish tizimida, kichik intensiv havzalarda) baliqlarni ko'paytirish bilan bog'liq masalalarni hal etishga kompleks yondashuv agrar sohada olib borilayotgan iqtisodiy islohotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

2 Surxondaryo viloyati Statistika boshqarmasi ma'lumotlariga asosan muallif ishlanmasi.

Dastlabki ma'lumotlarga ko'ra, 2025-yilning yanvar–sentabr oylarida qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi mahsulot (xizmat)larining umumiy hajmi 30 021,9 mlrd so'mni yoki 2024-yilning shu davriga nisbatan 102,2 foizni tashkil etgan. Jumladan, dehqonchilik va chorvachilik, ovchilik hamda ushbu sohalarda ko'rsatilgan xizmatlar — 29 681,9 mlrd so'm (102,2 foiz), o'rmon xo'jaligi — 243,7 mlrd so'm (102,9 foiz), baliqchilik xo'jaligi esa 96,2 mlrd so'mni (100,4 foiz) tashkil etgan. Respublika qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi tarkibida Surxondaryo viloyatining ulushi 8,2 foizni tashkil etadi [6].

Surxondaryo viloyatida baliqchilik xo'jaliklari faoliyatini tahlil qiladigan bo'lsak, hozirgi kunda viloyatda 277 ga yaqin baliqchilik xo'jaliklari faoliyat yuritmoqda. 2024-yilda sun'iy havzalarning o'zida 2 127 tonnaga yaqin baliq mahsulotlari yetishtirilgan. Viloyatda baliq va baliq mahsulotlari ishlab chiqarish hajmining yil sayin oshib borishi sohaga yangi intensiv texnologiyalarning joriy etilishi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, baliqchilikni rivojlantirishda intensiv texnologiyalarni qo'llash orqali yuqori daromad olish imkoniyati mavjudligini tadqiqot olib borilgan xo'jalik misolida ham kuzatish mumkin.

Tumanlar kesimida baliqchilik sohasida ishlab chiqarish samaradorligini baholash uchun nisbiy samaradorlik indeksi qo'llanildi. Mazkur ko'rsatkich ishlab chiqarish hajmi bilan resurslardan foydalanish darajasi o'rtasidagi nisbiy bog'liqlikni ifodalaydi. U quyidagi matematik formula yordamida hisoblanadi:

$$E_i = \frac{Y_i/R_i}{Y/R}$$

bu yerda:

- E_i - i-tuman uchun samaradorlik indeksi;
- Y_i - i-tumanda ishlab chiqarilgan baliq hajmi (tonna);
- R_i - i-tumanda foydalanilgan ishlab chiqarish resurslari (yer, suv, mehnat);
- Y/R -viloyat miqyosida o'rtacha samaradorlik darajasi.

Mazkur ko'rsatkich yordamida har bir tuman ishlab chiqarish samaradorligining viloyat o'rtacha darajasidan og'ish miqdori aniqlanadi.

Agar $E_i > 1$ bo'lsa, bu tuman viloyat o'rtacha ko'rsatkichidan yuqori samaradorlikka ega ekanligini bildiradi, ya'ni mavjud yer, suv va mehnat resurslaridan nisbatan samarali foydalanilayotganini anglatadi.

Aksincha, agar $E_i < 1$ bo'lsa, tuman ishlab chiqarish samaradorligi viloyat o'rtachasidan past darajada ekanligi, ya'ni resurslardan foydalanish imkoniyatlarini yanada takomillashtirish zarurligi kuzatiladi.

2024-yil yakunlari bo'yicha tumanlar kesimida hisoblangan samaradorlik ko'rsatkichlari yuqoridagi jadvalda keltirilgan bo'lib, ular hududlar o'rtasida ishlab chiqarish natijadorligining differensial darajasini aniq ifodalaydi. Bu esa innovatsion texnologiyalarni joriy etish, resurslarni qayta taqsimlash hamda boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha manzilli chora-tadbirlarni ishlab chiqish imkonini beradi (2-jadval).

2-jadval. Surxondaryo viloyati tumanlari kesimida baliqchilik xo'jaliklarining ishlab chiqarish samaradorligi ko'rsatkichlari va integral bahosi³

№	Tuman	Yer unumdorligi (t/ga)	Suv havzalari unumdorligi (t/ga)	Mehnat unumdorligi (t/ishchi)	Umumiy samaradorlik indeksi (E_i)	Talqin
1	Qumqo'rg'on	26.7	0.53	34.0	1.46	Eng yuqori samaradorlik -intensiv texnologiyalar, suv aylanish tizimi
2	Termiz	13.0	0.11	20.0	1.23	Yuqori samaradorlik — kapital sig'imli ishlab chiqarish
3	Boysun	15.6	0.35	26.0	1.21	Yuqori samaradorlik — kichik hajmda yuqori rentabellik
4	Denov	11.2	0.11	15.0	1.05	O'rtadan yuqori samaradorlik, barqaror o'sish
5	Qiziriq	8.3	0.07	14.0	1.01	O'rta samaradorlik, suv resurslari cheklangan

3 Muallif ishlanmasi

6	Angor	3.81	0.08	12.4	0.96	O'rtacha, ammo barqaror natija
7	Bandixon	10.9	0.20	15.0	0.94	Resurslardan nisbatan samarali foydalanish
8	Sariosiyo	8.9	0.09	10.4	0.92	O'rta samaradorlik, resurs balansli
9	Jarqo'rg'on	10.9	0.10	7.0	0.89	O'rta samaradorlik, mehnat samaradorligi past
10	Oltinsoy	9.5	0.09	9.4	0.87	O'rtacha samaradorlik
11	Sherobod	3.0	0.03	13.2	0.81	Past samaradorlik – tabiiy havzalarga tayanish
12	Muzrabot	2.85	0.04	11.0	0.77	Past samaradorlik — infratuzilma zaif

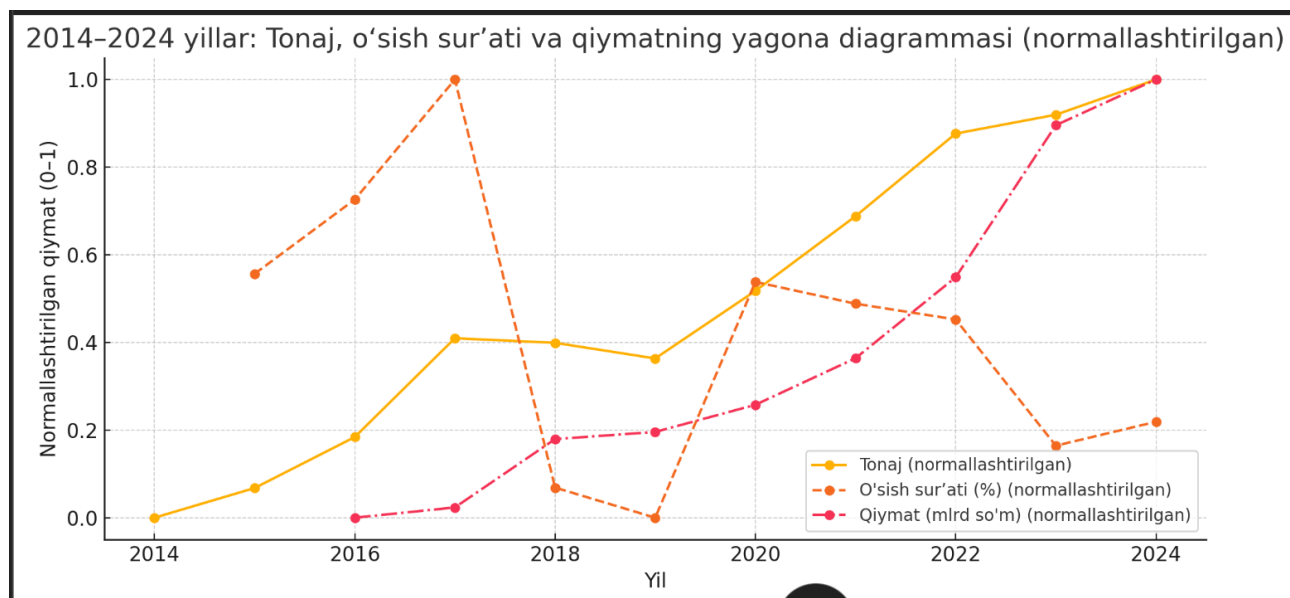
Olingan natijalar asosida 2023–2024-yillarda Surxondaryo viloyati baliqchilik xo'jaliklari faoliyati samaradorligi tumanlar kesimida solishtirilib, kompleks ko'rsatkichlar asosida baholandi.

Baholash natijalariga ko'ra, Qumqo'rg'on, Termiz va Boysun tumanlari yuqori samaradorlik guruhiga kiradi. Mazkur hududlarda ishlab chiqarish hajmiga nisbatan yer, suv va mehnat resurslaridan eng samarali foydalanish ta'minlangan. Ushbu natijalar intensiv baliqchilik usullarining qo'llanilishi, avtomatlashtirilgan oziqlantirish tizimlari va ko'p qatlamli (intensiv) havza texnologiyalarining joriy etilishi bilan izohlanadi.

Denov, Qiziriq, Bandixon va Angor tumanlari o'rtacha samaradorlik darajasini namoyon etmoqda. Bu hududlarda resurslardan foydalanish barqaror yo'lga qo'yilgan bo'lsa-da, texnologik modernizatsiya darajasi nisbatan pastroq. Suv havzalarini yangilash, aeratsiya va biofiltratsiya tizimlarini joriy etish orqali mazkur tumanlarda samaradorlikni qo'shimcha 15–20 foizga oshirish imkoniyati mavjud.

Muzrabot, Uzun va Sho'rchi tumanlari esa nisbatan past samaradorlik ko'rsatkichlariga ega. Bu hududlarda mehnat unumdorligi va resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish uchun intensiv texnologiyalarni bosqichma-bosqich joriy etish, malakali mutaxassislar tayyorlash hamda investitsion qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Umuman olganda, tumanlar kesimidagi differensial natijalar innovatsion texnologiyalarni hududiy xususiyatlardan kelib chiqib manzilli tarzda joriy etish baliqchilik tarmog'ining umumiy rentabelligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatadi (1-rasm).

1-rasm. Surxondaryo viloyatida 2014–2024-yillarda baliqchilik tarmog'i rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari dinamikasi (normallashtirilgan)⁴

Ushbu diagramma Surxondaryo viloyatida 2014–2024-yillar davomida baliqchilik tarmog'i bosqichma-bosqich rivojlanganini yaqqol aks ettiradi. Baliq ishlab chiqarish hajmi va mahsulot qiymati ko'rsatkichlarining umumiy o'sish tendensiyasiga ega ekani tarmoqda ishlab chiqarish quvvatlari kengayib borayotganini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, ayrim yillarda o'sish sur'atlarining farqlanishi sohaning tashqi omillarga (bozor kon'yunkturasi, resurslar ta'minoti, texnologik yangilanish jarayoni) sezgirligini namoyon etadi. Bunday tebranishlar rivojlanayotgan tarmoqlar uchun tabiiy jarayon bo'lib, modernizatsiya bosqichida kuzatiladigan tarkibiy o'zgarishlar bilan bog'liq.

Mahsulot qiymatining ishlab chiqarish hajmiga nisbatan tezroq o'sishi esa baliqchilik tarmog'ida qo'shimcha qiymat yaratish darajasi oshib borayotganini, ya'ni iqtisodiy samaradorlik va rentabellik ko'rsatkichlari yaxshilanayotganini anglatadi. Bu holat innovatsion texnologiyalarni joriy etish, intensiv ishlab chiqarish usullariga o'tish hamda bozor mexanizmlarining takomillashuvi natijasi sifatida baholanishi mumkin (3-jadval).

3-jadval. Surxondaryo viloyatida 2014–2024-yillarda ishlab chiqarilgan baliq mahsuloti hajmi dinamikasi tahlili⁵

Yillar	Ishlab chiqarilgan (tonna)	Mutloq o'zgarish		O'zgarish sur'ati		Qo'shimcha o'zgarish surati	
		Bazisli	Zanjirli	Bazisli	Zanjirli	Bazisli	Zanjirli
Ishlab chiqarilgan baliq mahsulot (tonna)							
2014	1 521,8			100			
2015	1 911,0	389,2	389,2	125,575	125,575	125,575	125,575
2016	2 579,9	1 058,1	668,9	169,5295	135,0026	169,5295	135,0026
2017	3 876,0	2 354,2	1 296,1	254,6984	150,2384	254,6984	150,2384
2018	3 815,9	2 294,1	-60,1	250,7491	98,44943	250,7491	98,44943
2019	3 610,8	2 089,0	-205,1	237,2717	94,62512	237,2717	94,62512
2020	4 497,2	2 975,4	886,4	295,5185	124,5486	295,5185	124,5486
2021	5 476,9	3 955,1	979,7	359,8962	121,7847	359,8962	121,7847
2022	6 560,5	5 038,7	1 083,6	431,1013	119,7849	431,1013	119,7849
2023	6 807,5	5 285,7	247,0	447,3321	103,765	447,3321	103,765
2024	7 270,3	5 748,5	462,8	477,7435	106,7984	477,7435	106,7984
Ishlab chiqarilgan baliq mahsulot hajmi (mrd. so'mda)							
2016	20,2			100			
2017	23,8	3,6	3,6	117,8218	117,8218	117,8218	117,8218
2018	47,7	27,5	23,9	236,1386	200,4202	236,1386	200,4202
2019	50,2	30	2,5	248,5149	105,2411	248,5149	105,2411
2020	59,7	39,5	9,5	295,5446	118,9243	295,5446	118,9243
2021	76	55,8	16,3	376,2376	127,3032	376,2376	127,3032
2022	104,3	84,1	28,3	516,3366	137,2368	516,3366	137,2368
2023	157,5	137,3	53,2	779,703	151,0067	779,703	151,0067
2024	173,5	153,3	16	858,9109	110,1587	858,9109	110,1587

2014–2024-yillar oralig'ida Surxondaryo viloyatida baliq yetishtirish hajmi barqaror va izchil o'sish tendensiyasini namoyon etdi. Agar 2014-yilda ishlab chiqarish hajmi 1,52 ming tonnani tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilga kelib bu ko'rsatkich 7,27 ming tonnaga yetdi. Mazkur davr mobaynida ishlab chiqarish qariyb 4,8 baravar oshgani viloyatda akvakultura sohasiga tizimli e'tibor qaratilgani, fermer xo'jaliklari sonining ko'paygani, sun'iy havzalar tashkil etilgani hamda intensiv texnologik usullar bosqichma-bosqich joriy etilgani bilan izohlanadi.

Shuningdek, ishlab chiqarilgan mahsulot qiymati ham sezilarli darajada o'sdi. Jumladan, 2016-yilda tarmoq bo'yicha mahsulot qiymati 20,2 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilga kelib bu ko'rsatkich 173,5 mlrd so'mga yetib, qariyb 8,6 baravar oshgan. Ushbu dinamikani bir nechta iqtisodiy omillar bilan asoslash mumkin. Birinchidan, ichki bozorda talabning ortishi, aholining sog'lom va oqsilga boy oziq-ovqat mahsulotlariga qiziqishi kuchayishi hamda mahalliy ishlab chiqarishning kengayishi narx va realizatsiya imkoniyatlarini yaxshiladi. Ikkinchidan, qayta ishlash ulushining ortishi — file, dudlangan, muzlatilgan va qadoqlangan mahsulotlar ishlab chiqarishning kengayishi — qo'shimcha qiymat yaratish jarayonini faollashtirdi va tarmoqning umumiy daromadligini oshirdi.

5 Surxondaryo viloyati Statistika boshqarmasi ma'lumotlariga asosan muallif hisob-kitobi

Shu tariqa, 2016–2024-yillar davomida baliq mahsulotlari qiymatining jadal o'sishi tarmoqning texnologik modernizatsiya, institutsional qo'llab-quvvatlash va bozor mexanizmlarining takomillashuvi asosida yuqori qo'shimcha qiymat yaratish bosqichiga o'tayotganini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, baliqchilik tarmog'ida innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish iqtisodiy samaradorlikni oshirishning ustuvor omillaridan biridir. Surxondaryo viloyatining tabiiy-iqlim sharoiti, mavjud suv resurslari va issiq iqlimi baliq yetishtirish uchun qulay imkoniyat yaratadi. Biroq an'anaviy ishlab chiqarish usullarining ustunligi resurslardan yetarli darajada samarali foydalanilmasligi, hosildorlikning nisbatan pastligi va tannarxning yuqoriligi bilan tavsiflanadi. Shu bois tarmoqni innovatsion asosda modernizatsiya qilish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, Surxondaryo viloyatida innovatsion texnologiyalarni joriy etgan baliqchilik xo'jaliklarida ishlab chiqarish hajmi o'rtacha 1,8 baravar oshgan, foydalilik darajasi esa 25–30 foizga ko'tarilgan. Yopiq suv aylanish tizimi (RAS), aeratsiya, biofiltratsiya va sun'iy oziqlantirish texnologiyalarini qo'llagan xo'jaliklarda suv sarfi 60–70 foizgacha, energiya sarfi esa 40–50 foizgacha qisqargan. Shu bilan birga, 1 kg mahsulot tannarxi o'rtacha 18,5 ming so'mdan 14,2 ming so'mgacha kamaygan. Bu natijalar resurs tejamkorlik va iqtisodiy samaradorlikning sezilarli darajada oshganini tasdiqlaydi.

Ekonometrik tahlil ham innovatsion texnologiyalarning iqtisodiy samaradorlikka ijobiy ta'sirini ilmiy asosda tasdiqladi. Model natijalariga ko'ra, investitsiyalar hajmi, texnologiyalarni joriy etish darajasi va mehnat unumdorligi asosiy aniqlovchi omillar sifatida belgilandi. Hisob-kitoblarga ko'ra, iqtisodiy samaradorlikdagi o'zgarishlarning 94 foizdan ortig'i aynan ushbu uch omil bilan izohlanadi. Bu esa baliqchilik tarmog'ining istiqboldagi rivojlanishida innovatsion yondashuvlarning strategik ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

Shuningdek, tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalarni keng qo'llash orqali Surxondaryo viloyatida baliq yetishtirish hajmini yiliga o'rtacha 20–25 foizga oshirish, eksport salohiyatini kengaytirish hamda yangi ish o'rinlarini yaratish imkoniyati mavjud. Bu esa hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga qo'shimcha turtki beradi.

Umuman olganda, innovatsion baliq yetishtirish texnologiyalarini joriy etish quyidagi natijalarga erishishga xizmat qiladi:

- ishlab chiqarish barqarorligi va mahsulot sifatini yaxshilash;
- suv va energiya resurslaridan oqilona foydalanish;
- mahsulot tannarxini kamaytirish va foyda hajmini oshirish;
- eksport salohiyatini kengaytirish hamda tarmoqning xalqaro raqobatbardoshligini mustahkamlash.

Surxondaryo viloyatida baliqchilik tarmog'ining innovatsion yo'nalishda rivojlanishi hudud iqtisodiy o'sishining muhim drayverlaridan biri bo'lib, agrar sektorning tarkibiy modernizatsiyasida ham muhim rol o'ynashi kutiladi. Shu bois, ilmiy asoslangan investitsion siyosatni izchil amalga oshirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etishni rag'batlantirish va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 18-avgustdagi "Baliqchilik xo'jaligi ehtiyojlari uchun suv havzalaridan foydalanish tartibini takomillashtirish hamda baliq ovlash va suv bo'yi turizmi maskanlarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-281-son qarori. — URL: <https://lex.uz/docs/6575092>
2. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi. Baliqchilik tarmog'ini rivojlantirish konsepsiyasi 2022–2030. — Toshkent: Qishloq xo'jaligi vazirligi nashriyoti, 2023. — 56 b.
3. Nosirov, B., Yunusov, I., Rahmonova, B. Baliqchilik iqtisodiyoti. — Andijon, 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. Baliqchilik ishlab chiqarish ko'rsatkichlari bo'yicha hisobotlar (2015–2024-yillar). — URL: <https://stat.uz>
5. Anderson, J. L., Asche, F., Garlock, T., Chu, J. Aquaculture: Its Role in the Future of Food. — Nature, 2019. — Vol. 591. — P. 315–320.
6. World Bank. Fish to 2030: Prospects for Fisheries and Aquaculture. — Washington, DC: The World Bank Group, 2022. — 128 p.
7. Hotamov, O. Q., Davranov, O. J. Surxondaryo viloyatida baliqchilik ishlab chiqarish hajmining hudud yalpi ichki mahsulotiga ta'sirining ekonometrik tahlili // Innovatsion iqtisodiyot ilmiy-elektron jurnal. — 2025. — № 6. — 107–113-betlar.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
